

RECENZIJAZ

MIROVNIKI V DARFURJU

Francoska založba L'Harmattan je leta 2021 izdala monografijo z naslovom *Darfur peacekeepers the African union peacekeeping mission in Darfur (AMIS) from the perspective of a Hungarian military advisor (Mirovniki v Darfurju, misija Afriške unije v Darfurju (AMIS) iz perspektive madžarskega vojaškega svetovalca)*.

Avtor monografije, ki obsega 234 strani, je Janos Besenyo. Poleg uvoda in zaključka je v njej še šest vsebinskih poglavij. V prvem z naslovom *Geografija in zgodovina Darfurja* avtor predstavi geografijo, podnebje, floro in favno, večja mesta, ekonomijo, infrastrukturo, različne narodnosti, etnične skupine in verstva ter zgodovino Darfurja.

V drugem z naslovom *AMIS* se osredotoči na mirovno misijo Afriške unije v Sudanu ali na kratko *AMIS I*, v katerem predstavi razloge za konflikt v Darfurju, njegov izbruh in vključitev Afriške unije v konflikt z misijo, poimenovano *Afriška unija v Sudanu*.

Sledi poglavje z naslovom *AMIS II*, v katerem predstavi zgodovino, strukturo in operacijo po odločitvi o angažiranju dodatnih civilnih in vojaških opazovalcev, vojakov, policistov in dodatnih finančnih ter drugih sredstev.

V četrtem poglavju je predstavljena nova misija, poimenovana *AMIS II E* ali *AMIS III*, po kateri je to poglavje tudi poimenovano. Kratica *E* je za angleško besedo »enhanced«, kar je za to misijo pomenilo okrepljeno vojaško prisotnost. V tem poglavju je podpoglavje, v katerem so opisani znanilci neuspeha in dodatno angažiranje Organizacije združenih narodov, čemur je sledila misija *OZN-a* in Afriške unije v Darfurju, poznana pod kratico *UNAMID*.

V petem poglavju z naslovom Podporna misija Evropske unije avtor v štirih vsebinskih podpoglavjih predstavi več faz sodelovanja Evropske unije na misiji, katere nosilka je Afriška unija. V šestem poglavju z naslovom Madžarske izkušnje so opisane izkušnje Madžarov z misij v Darfurju. Svojega vojaškega opazovalca je Madžarska v Darfur prvič napotila leta 2004.

Vključitev Madžarske v misijo v Afriki se zdi nenavadna, saj je bila med vsemi sodelujočimi državami edina, ki v tem delu sveta ni imela kolonialne zgodovine, ekonomskih ali kakšnih drugih interesov, hkrati pa tudi nobenih predhodnih izkušenj. Monografija ima samo eno pomanjkljivost, in sicer to, da ni znanstvena. Navedeno je hkrati tudi njena prednost.

Besenyo je bil častnik madžarske vojske 31 let. V Darfurju je bil v drugi polovici leta 2005. Osebna izkušnja mirovnika ga je zelo zaznamovala, saj od takrat namenja veliko prozornosti varnostnim vsebinam, ki so povezane z Afriko. Njegova vrnitev z misije Afriške unije, Evropske unije, Nata, Združenih narodov in drugih v Darfurju je bila časovno povezana z njegovim doktorskim študijem. Obe dejavnosti sta dosegli enak učinek kot reki, ki se ob sotočju zlijeta ena v drugo in v nadaljevanju toka pridobita veliko moči in hitrosti.

Avtor monografije se je po končani vojaški karieri kot plodovit pisec in raziskovalec nemirnega duha dejavno vključil v akademsko okolje kot visokošolski profesor na Univerzi Obuda v Budimpešti. Tam je leta 2019 nastal Raziskovalni inštitut za Afriko v okviru doktorske šole za področje varnosti in varnostnih ved, ki ga vodi docent dr. Besenyo in je glede na količino in kakovost objav z afriškimi vsebinami očitno zelo uspešen.

Z evropskega zornega kota je Afrika celina, ki je zelo daleč, posledice tega, kar se v njej dogaja, pa se vedno bolj tičejo tudi vseh nas v Evropski uniji in njeni okolici. Migracijski val, s katerim je v zadnjem desetletju na obale Sredozemlja prišlo veliko afriških migrantov in ki je vrh dosegel leta 2015, je pomembno spremenil in vplival na vse države na poti, še posebej pa na tiste, ki so jih migranti izbrali kot ciljne.

Ker bi moral vsak imeti pravico mirno živeti na svojem domu, po svoje, v krogu svoje družine, bi bilo prav, da mu je to tudi zagotovljeno. Žal podnebne spremembe, pomanjkanje vode, bolezni, revščina, razlike v kulturi, veri, politični ureditvi in naravnih danostih, včasih pa samo posamezniki ali manjša združenja, pripeljejo do različnih trenj, spopadov ali celo genocida, kot se je to zgodilo v Darfurju. Takrat se navadno vključijo mednarodna humanitarna skupnost ter različne varnostne in druge organizacije, ki hitijo na pomoč nemočnemu prebivalstvu. Besenyo je v svoji monografiji predstavil vso širino in veličino mednarodnih humanitarnih prizadevanj, hkrati pa tudi kruto realnost, ko so vsi, ki želijo pomagati, točno tam, kjer morajo biti, pa so kljub vsem prizadevanjem povsem nemočni.

Mirovnike Darfurja priporočam v branje vsem, ki jim je pomembna prihodnost nas vseh in naših potomcev, predvsem pa tistim, ki imajo možnost in priložnost vplivati na varnost države, družbe in posameznika. Vsebina knjige je dragocen vpogled v izkušnje vojaškega častnika, iz katerih se vsi lahko veliko naučimo, še največ pa pripadniki oboroženih sil, policije in civilnih ustanov, ki vodijo ali podpirajo delovanje mednarodnih misij.